

A gyakorlatból kitűnik, hogy a „rövidebb” tartamú (1, másfél év) szabadságvesztést töltők közül csak elenyésző mértékben jutottak el az előterjesztésig. Ennek oka, hogy intézeti vélemények szerint — bár a jogszabályi feltételek fennállnak — e viszonylag rövid idő alatt nehéz felmérni, méltó-e az elítélt az enyhébb fokozatba helyezésből fakadó kedvezményre.

Hosszabb (5—6 vagy több évi) szabadságvesztés esetén, amíg az elítélt a büntetése felét nem töltötte le, alig-alig terjesztik elő, holott jó magaviselete, munkavégzése már előbb is indokolná az enyhébb fokozatba helyezést.

A fokozat megváltoztatását indokoló előterjesztések zöme *enyhébb fokozatba helyezést javasol*. Az előterjesztések mindössze 1,7%-a tartja szükségesnek a szigorúbb fokozatba helyezést, a büntetés-végrehajtási intézetek csak kirívó esetben élnek ezzel a lehetőséggel. A renitens magatartást tanúsító, fegyelmi vétséget sorozatban elkövető elítélttel szemben általában elégségesnek tartják a fegyelmi fenytetés eszközeit is.

A bv. bíró, az előterjesztések csekély részében (4,3%) dönt másként. Erre általában akkor kerül sor, ha a büntetés-vég-

rehajtási intézet nem kellően megalapozott előterjesztést tesz. (Például az elítélt büntetés-félbeszakítása idején bűncselekményt követett el, az intézet mégis előterjesztette enyhébb fokozatba helyezé-
re.) A bv. bíró az elítélt magatartását, viselkedését leginkább a büntetés-végrehajtási előterjesztésből tudja megítélni, ezért tapasztalható az előterjesztéssel megegyező döntések gyakorisága.

Az alkalmazás lehetőségének kiszélesítése érdekében célszerű lenne változtatni a jogszabályi rendelkezésen oly módon, hogy az enyhébb fokozatba helyezésre a büntetési tartam felének eltelte előtt is sor kerülhessen, mint ahogy a jelenlegi szabályozás szerint a súlyosabb fokozatba helyezésre már rövidebb szabadságvesztés (6 hó) letöltése után is lehetőség van.

Lényegében a végrehajtási fokozat megváltoztatásának intézménye a gyakorlatban bevált, az intézetek ez irányú tevékenysége törvényes, a szabadságvesztés-büntetés progresszív jellegének erősítésére vonatkozó törekvéseinkkel összhangban a jövőben célszerű lenne még szélesebb körben, nagyobb gyakorisággal alkalmazni.

Dr. Sárdi Miklós

Rácsos beszélő

Egy jogeset tanulságai

Az előzetesen letartóztatott férfi panaszt tett az Országos Parancsnokságon, mert mint különösen veszélyesnek nyilvánított személy nem asztalnál, hanem csak rácson keresztül, állva vehetett részt a beszélőn. E panasz ügyében teszek néhány észrevételt. Mindenekelőtt azt, hogy az intézeti szabályozás a jogszabályok alapján készült. A Bv. tvr. ugyan csak általános rendelkezést tartalmaz (118. § /1/ bek. d. pont), a Bv. Szabályzat azonban irányadó útmutatást ad (150. § /2/ bek.) miközben a Szakutastítás elnagolja ezt a kérdést, mert csak azt mondja ki, hogy „az előzetesen letartóztatott látogatásának módjára nézve — asztal mellett ülve vagy rácson át — az ügyész vagy a bíróság

rendelkezése az irányadó” (261. § /1/ bek.)

A helyi szabályozásban a megoldás kulcsát arra az esetre kellett megtalálni, amikor az ügyész vagy bíró nem rendelkezett, hanem a döntés jogát az intézetre ruházta. *Ebben az esetben az intézetnek az irányadó szabályozást, vagyis a Bv. Szabályzat rendelkezéseit kell alkalmaznia.* A Bv. Szabályzat 51. § /6/ bekezdése alapján az előzetesen letartóztatott is jogosult az asztal melletti beszélőre.

Csakhogy az 51. § (8) bekezdés időbeli korlátozás nélkül lehetővé teszi, hogy a parancsnok fegyházban és börtönben biztonsági szempontból rácson át történő beszélőt is elrendelhet. De hogyan rendel-

kezhetünk ilyen esetekben az előzetesen letartóztatottal szemben?

Nyilvánvalóan joghézag van, ezért az ügy eldöntéséhez két alapvető tényt kell mérlegre tenni:

- az előzetesen letartóztatottakra vonatkozó szabályok általában azonosak a fegyház fokozatra megállapítottakkal, sőt néhány vonatkozásban még szigorúbbak is,
- az előzetesen letartóztatottak között gyakran és nagy számban fordulnak elő, akik fokozott veszélyt jelentenek az intézet biztonságára, így például a látogatóhelyiségben tartózkodó polgári személyekre, felnőttekre és gyermekekre.

Az előzőek alapján tehát ezért nem jogsértő, ha az intézet biztonsági okokból rács mellett hajtja végre a különösen veszélyessé nyilvánítottak beszélőjét.

A vázolt gondolatmeneten túl még egy jogi alátámasztása van a rendelkezés törvényességének: a 0151/1983. OPAH sz. intézkedés mellékleteként kiadott Módszertani Útmutató a bv. intézetekben fogvatartottak differenciált őrzéséről a IV. fejezet 5. pont b. alpontjában leszögezi, hogy a „Különösen veszélyes fogvatartott látogatása esetén javaslatot kell tenni rácsos beszélő elrendelésére”. E szabályozás már nem differenciál végrehajtási fokozatok szerint, nyilvánvaló tehát, hogy előzetes letartóztatást foganatosító intézetekben is alkalmazni kell.

A panasz kivizsgálásakor e szempontokat a Bv. Országos Parancsnokság büntetés-végrehajtási főosztálya is magáévá tette. A panaszt ezért — érthető módon — elutasította.

Dr. Németh Gyula

Bemutató és gyakorlat

Május első felében kétnapos turnusokban továbbképzésen vettek részt Állam-pusztán a büntetés-végrehajtási intézetek parancsnokai, a vezetői állomány tagjai. Az első napon dr. Csordás Sándor ezredes tartott előadást a tömeges rendkívüli események felszámolásának módszereiről és eszközeiről. Ezt követte az e témakörbe vágó törzsvetési gyakorlat.

A második napon a résztvevők megismerték a rendszeresítésre javasolt fegyvereket. Simonyi Ottó főhadnagy, a rendőrség különleges szolgálatának tagja működés közben mutatta be a CZ 75-ös és Jericho 941-es parabellum pisztolyokat, a Ruger GP 100-as és 357-es Magnum revolvereket. Az igen látványos bemutatón a jelenlévők megismerkedhettek a Remington 870 Express és a Morsberg 12/70-es sörétes, illetve a Timberwolf 357-es Magnum ismétlőpuskákkal.

A bemutatót lövészet követte a még jelenleg rendszeresített pisztolyokkal, géppisztolyokkal.

A kutyabemutatón az ör, a járőr és a nyomkövető kutyák alkalmazási lehetőségeiről kaptunk képet. A „csibészeket” a melegen sütő napon kívül a kifogástalanul képzett német juhászkutyák is alaposan megizzasztották. Hiba nélkül hajtották végre a fegyelmező, ügyességi, őrző-védő feladatokat.

Újabb helyszínen zárkatorlasz felszámolását láthattuk. Alaphelyzet: veszélyes, felfegyverzett bűnöző, illetve bűnözők a zárkában található, mozdítható tárgyakkal eltorlaszolták az ajtót. Az első variációban az erre kiképzett szakemberek eltávolították a zárkaajtó fémkeretét, s ezzel szabaddá vált az út a zárkába. Kutya ugrott a helyiségbe, s rögvést ártalmatlanná tette a bűnözőt. A második variációban teherautó és vastag lánc segítségével az ablak rácsát tépték ki a falból. Hang- és fénygránátok repültek a zárkába. A detonációk után a speciális csapat tagjai nyomban elfoglalták a helyiséget. Felocsúdni sem volt idejük a bentlívőknek, máris lefogták